

Sven Erikson Del 1 (4) bystens avtäckning

Sven Erikson, född 29 mars 1801 i Stämmemad, Kinna socken, död 25 maj 1866 på Rydboholm, Kinnarumma socken. Föräldrarna var hemmansägaren Erik Andersson och Kerstin Andersdotter i Stämmemad. I besittning från 1824 av Kinna Rättargården, hemmansägare i Kinna by samt vävnadsförläggare där från 1825, grundade 1834 tillsammans med grosshandlare J. Francke i Göteborg och handelsmannen J. C. Bäfverman i Borås Rydboholms Konstväfveribolag (från 1847 Rydboholms Väfverifabrik) i Kinnarumma socken, företog under maj–juni 1844 en resa till Belgien och England, blev 1845 ensam ägare av fabriken, från 1848 ledning av styrelsen för Örebro enskilda banks avdelningskontor i Borås. Inköpte 1849 Viskafors bruk jämte underlydande fastigheter, anlade 1852 Svaneholms väveri, flyttade samma år från Kinna till Rydboholm, tog 1852 initiativet till anläggande av Rydals spinneri i Seglora socken, anlade 1852–53 på Rydboholm ett tryckeri för bomullsvävnader, byggde 1855–56 Viskafors väveri. Erhöll 1834 den större medaljen i guld för medborgerlig förtjänst. RVO 1852. Sven gifte sig den 20 september 1825 i Kinna med Anna Johansdotter, född 5 november 1798 där, död 5 februari 1877 på Rydboholm, dotter av Johannes Larsson i Kinna Storegården och Stina Ingelsdotter.

Sven Erikson var född i Mark, och hans livsgärning är knuten till Sjuhäradsbygden, de omkring Borås belägna sju häraderna (Ås, Veden, Gäsene, Mark, Bollebygd, Kind och Redväg). Där bedrevs i början av 1800-talet och sedan lång tid tillbaka ett omfattande hemarbete av olika slag, vars produkter spreds över hela landet, stundom även till grannländerna, genom gårdfarihandlare. Tack vare förläggarsystemet, som under 1700-talet allt mera utvecklades i bygden, varvid många välsituerade bönder spelade en betydelsefull roll, fick hemarbetet växande utbredning och betydelse. Varje härad hade sin speciella tillverkning. I Mark tillverkades sålunda ylle- och linnevävnader. Först under det andra decenniet av 1800-talet fick bomullsgarn någon betydelse såsom material vid hemvävnaden där.

Sedan man lärt känna detta garns förtjänster, slog det igenom i hemvävnaden under 1820- och 1830-talen. Tillverkningen av bomullsvävnader i Mark har för år 1822 beräknats till 40 000 kilogram men för år 1840 till 340 000 kilogram. Till denna utveckling har den svenska tullpolitiken starkt bidragit. 1816 års tulltaxa var relativt mild beträffande import av bomullsgarn, men strängt prohibitiv i fråga om import av bomullsvävnader, i det att de flesta slag av dessa helt enkelt voro importförbjudna. Dyliga bomullsvävnader kunde sålunda införas endast genom smuggling, en utväg som också i betydande utsträckning användes. 1816 års tulltaxa kom i nämnda avseende att i stort sett stå oförändrad till 1856, vilket blev av utomordentlig betydelse för uppkomsten av en svensk produktion av bomullsvävnader både i hemarbetets och industriens form.

Under hela sitt liv verksam i Marks härad kom Sven Erikson att fullfölja gamla traditioner inom bygdens näringsliv, men också på ett naturligt sätt, då tiden var mogen, att föra utvecklingen in på nya banor. Med förläggarsystemet var han från barndomen förtrogen. Fadern, bortgången 1813, då Sven endast var tolv år gammal, synes ha drivit både handel och förläggarverksamhet i fråga om linnevävnader, efter allt att döma i nära samarbete med hustrun, mest känd under namnet "Mor Kerstin i Stämmemad" (död 1856). Efter makens död har hon med stor energi fortsatt verksamheten och även (omkr. 1820) utvidgat denna till att omfatta tillverkning och försäljning jämväl av bomullsvävnader. Enligt en tradition, som är något osäker, skulle hon ha varit den första förläggare som börjat tillverka bomullstyger genom hemarbete. Det nödvändiga garnet inköptes i Göteborg. Vävnaderna försålles dels där, dels också genom gårdfarihandlare i olika delar av landet. Bomullsvävnaderna torde till största delen ha utgjorts av dukar samt västtyg. Sonen Sven blev tidigt mor Kerstins närmaste medarbetare och snart nog väl förtrogen med verksamhetens olika grenar: besök i Göteborg för inköp av garn och försäljning av vävnader, utlämning av hemarbete, uppgörelser med väverskor och gårdfarihandlare m. m.